

THỰC TRẠNG, ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP VỀ CÔNG TÁC GIẢNG DẠY VÀ NGHIÊN CỨU PHÁP LUẬT QUỐC TẾ TẠI KHOA PHÁP LUẬT QUỐC TẾ - TRƯỜNG ĐẠI HỌC KIỂM SÁT HÀ NỘI

PHẠM THỊ TRANG* - DƯƠNG ĐÌNH CÔNG**

Khoa Pháp luật quốc tế (PLQT) là một trong 06 Khoa chuyên môn trực thuộc Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội đảm nhiệm việc giảng dạy những kiến thức chung của các môn thuộc chuyên ngành và cơ sở ngành cho sinh viên, học viên. Với các nhiệm vụ được giao, Khoa PLQT luôn lấy trọng tâm công tác đào tạo và nghiên cứu khoa học thuộc lĩnh vực pháp luật quốc tế làm nền tảng cho việc nâng cao chất lượng giảng dạy của Khoa.

1. Thực trạng công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học luật quốc tế

Từ rất sớm, Khoa PLQT luôn đề cao công tác đào tạo, bồi dưỡng liên quan đến kiến thức pháp luật quốc tế nói chung. Khoa nhận thức rằng, kiến thức pháp luật nói chung và pháp luật quốc tế nói riêng là những hành trang kiến thức mà người học cần phải được trang bị trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay. Thế giới ngày nay càng trở nên phẳng hơn, cách mạng 4.0 đưa đến những cơ hội và viễn cảnh không tưởng nhưng chính điều này cũng mang đến những thách thức to lớn. Do đó, ngày từ những ngày đầu, Khoa đã quan tâm sâu sắc tới việc xây dựng một khung chương trình đào tạo cũng như học liệu phù hợp trong tổng thể định hướng chung của Nhà trường. Là một khoa chuyên môn trực thuộc Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội được thành lập ngay từ những ngày đầu nhưng nhìn chung, đội ngũ giảng viên của khoa còn ít về số lượng và chưa có nhiều kinh nghiệm giảng dạy. Trước tình hình đó, Khoa đã mạnh dạn đề xuất lãnh đạo Nhà trường mời những

giảng viên, chuyên gia đầu ngành từ các đơn vị thuộc Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an, Bộ Tư pháp và các cơ sở đào tạo luật có uy tín khác như Đại học luật Hà Nội tham gia giảng dạy theo chế độ thỉnh giảng. Từ những buổi giảng này, các giảng viên trẻ của khoa sẽ trực tiếp nghe giảng, từ đó tích lũy thêm được kiến thức và kỹ năng sư phạm. Đến nay, về cơ bản, giảng viên đã đảm nhiệm được gần 100% nội dung các môn học thuộc sự quản lý của Khoa. Hoạt động giảng dạy của giảng viên trong khoa đều được người học đánh giá cao; hàng năm nhiều lượt giảng viên đạt danh hiệu “Giảng viên giỏi”, được Lãnh đạo Nhà trường vinh danh.

Cùng với công tác giảng dạy, giảng viên của Khoa cũng đã quan tâm tới hoạt động nghiên cứu khoa học. Hoạt động nghiên cứu khoa học của giảng viên không chỉ trực tiếp tham gia vào quá trình nâng cao chất lượng công tác giáo dục, đào tạo mà đây còn là nhu cầu của giảng viên, học viên và sinh viên. Trong những năm qua, công tác nghiên cứu khoa học đã được Khoa PLQT quan tâm với nhiều biện pháp tích cực và đạt được những kết quả quan trọng, góp phần nâng cao chất lượng nghiên cứu khoa học của Nhà trường. Chỉ tính riêng trong năm 2019, giảng viên trong Khoa đã triển khai thực hiện 01 hội thảo khoa học cấp trường; 02 đề tài nghiên

* Thạc sĩ, Trưởng khoa Pháp luật quốc tế, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

** Thạc sĩ, Khoa Pháp luật quốc tế, Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

cứu khoa học cơ sở; 02 đề tài cấp quốc gia; hàng chục bài báo đăng trên các tạp chí khoa học uy tín trong và ngoài nước; 100% giảng viên có tham gia ít nhất một nghiên cứu khoa học. Đặc biệt, Khoa cũng ngày càng quan tâm sâu sắc đến hoạt động hướng dẫn, khích lệ sinh viên nghiên cứu khoa học bằng nhiều hình thức khác nhau. Theo đó, nhiều lượt sinh viên đã tham gia hoạt động nghiên cứu khoa học cùng với giảng viên trong Khoa một cách có hiệu quả và đạt nhiều thành tích cao. Có thể kể đến như sinh viên đạt giải Ba sinh viên nghiên cứu khoa học cấp Bộ; giải Nhất tìm hiểu về Công ước luật biển năm 1982; quán quân cuộc thi Sắc màu ASEAN...

Nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và nghiên cứu khoa học, Khoa cũng đặc biệt quan tâm đến hoạt động tham dự các hội thảo khoa học cũng như các khóa đào tạo ngắn hạn trong và ngoài nước do các tổ chức và các đơn vị đào tạo trong nước tổ chức như Khoa Luật – Đại học Quốc gia Hà Nội, Trường Đại học Luật Hà Nội, Cơ quan hợp tác quốc tế Nhật Bản (JICA), Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ (USAID)... Các hình thức này không chỉ giúp các giảng viên trẻ trong Khoa nâng cao được năng lực giảng dạy, năng lực ngoại ngữ mà còn giúp cho các thầy cô tiếp cận được những kiến thức khoa học luật quốc tế một cách nhanh chóng, hiệu quả và đầy đủ nhất.

Bên cạnh những thành tích đạt được, đòi hỏi của thực tiễn về hội nhập quốc tế cũng như yêu cầu xây dựng Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội thành trung tâm đào tạo đại học, sau đại học và đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Kiểm sát có chất lượng cao, đáp ứng nguồn nhân lực cho ngành Kiểm sát và cho xã hội, là một trong những cơ sở đào tạo ngành Luật theo định hướng ứng dụng hàng đầu của Việt Nam đang đặt ra cho Khoa PLQT những thách thức to lớn

trong công tác giảng dạy và nghiên cứu pháp luật quốc tế. Cụ thể là:

Một là, số lượng các công trình nghiên cứu khoa học còn khiêm tốn, chưa tương xứng với tiềm lực nghiên cứu của giảng viên trong Khoa. Với đội ngũ giảng viên có kiến thức chuyên ngành và ngoại ngữ tốt, tuy nhiên cho đến thời điểm hiện nay, trong khoa mới chỉ có một tác giả có bài báo quốc tế. Số lượng các công trình khoa học ở cấp cao như đề tài khoa học cấp Nhà nước hay cấp Bộ do Khoa đảm nhận là chưa có. Có lẽ đây là một trong những thiếu sót rất cần được khắc phục trong thời gian tới, đặc biệt là khi các yêu cầu đối với tiêu chuẩn của đội ngũ giảng viên đại học được nâng cao.

Hai là, hệ thống học liệu, giáo trình còn hạn chế. Trong thời gian qua, mặc dù lãnh đạo Nhà trường đã có nhiều hoạt động, giải pháp nhằm bổ sung nguồn học liệu phục vụ người học nhưng nhìn chung đây nội dung này còn yếu. Hệ thống tài liệu mà Khoa xây dựng chủ yếu dừng lại ở giáo trình, còn thiếu những nghiên cứu chuyên sâu để phục vụ nhu cầu người học như sách chuyên khảo, số chuyên đề tạp chí. Giảng viên của Khoa hoàn toàn có khả năng nghiên cứu các lĩnh vực chuyên sâu như thương mại quốc tế, hình sự quốc tế hoặc dịch thuật các tài liệu nước ngoài. Vì thế, hoạt động này cần phải được đẩy mạnh triển khai trong thời gian tới.

Ba là, chương trình, nội dung giảng dạy mặc dù đã có những sửa đổi và thường xuyên cập nhật nhưng vẫn chưa đáp ứng được thực tiễn pháp lý của đất nước trong giai đoạn mới. Cũng giống như thực trạng đào tạo luật hiện nay là chủ yếu luận giải các quy định pháp luật thực định mà thiếu các nghiên cứu chuyên sâu về học lý, trường phái pháp luật trên thế giới.

Cuối cùng, đội ngũ giảng viên của Khoa là cán bộ trẻ, giàu tâm huyết nên đây là một ưu thế để có thể đổi mới, sáng tạo. Tuy nhiên, khi mục tiêu đào tạo của Nhà trường là tập trung đào tạo nguồn nhân lực cho ngành với mũi nhọn tập trung vào lĩnh vực hình sự và dân sự thì vị trí của Khoa PLQT chưa được đánh giá đúng. Điều này cũng khó có thể tạo cho giảng viên nhiều động lực trong việc nỗ lực, cố gắng để hoàn thành tốt hơn nữa nhiệm vụ của mình, đặc biệt trong bối cảnh việc nghiên cứu pháp luật quốc tế gặp rất nhiều khó khăn về ngôn ngữ, cũng như hiểu biết đối với những nguyên tắc, những kiến thức nền của các hệ thống pháp luật khác nhau trên thế giới.

2. Định hướng và một số giải pháp trong thời gian tới

Trong thời gian tới, lãnh đạo và tập thể giảng viên Khoa PLQT sẽ cố gắng thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mình với phương châm *“Đoàn kết, đổi mới - Trách nhiệm, kỷ cương - Thực chất, hiệu quả”* nhằm cùng Nhà trường góp phần xây dựng đội ngũ Kiểm sát viên *“Vững về chính trị, giỏi về nghiệp vụ, tinh thông về pháp luật, công tâm và bản lĩnh, kỷ cương và trách nhiệm”*. Để thực hiện được các nhiệm vụ trên, Khoa PLQT đề xuất và thực hiện các giải pháp cơ bản sau:

Một là, trong thời gian tới, Khoa PLQT sẽ không ngừng đổi mới phương pháp, nâng cao chất lượng giảng dạy. Khoa tiếp tục duy trì và tăng cường việc bổ sung, chỉnh sửa chương trình đào tạo; cập nhật các kiến thức và xu thế pháp luật trên thế giới. Để nâng cao chất lượng giảng dạy, Khoa thực hiện nhiều chế độ làm việc khác nhau như nghe giảng, sinh hoạt chuyên môn, báo cáo chuyên đề để giải quyết các vấn đề chuyên môn còn vướng mắc.

Hai là, chỉ đạo đổi mới hoạt động nghiên cứu khoa học không những gắn với đào tạo, mà còn đảm bảo hiệu quả kinh tế (ví dụ các nghiên cứu có chất lượng có thể nâng cấp thành các xuất bản phẩm chuyên khảo). Đối với giảng viên trẻ, hoạt động nghiên cứu khoa học tập trung theo hướng ưu tiên các nghiên cứu đặc thù mà Khoa có thế mạnh như các nghiên cứu quốc tế; tiến tới có các nghiên cứu được công bố ở các xuất bản phẩm uy tín trong khu vực. Để thực hiện được phương hướng này, trước mắt, Khoa xây dựng các nhóm nghiên cứu mạnh để có thể đảm nhiệm các nhiệm vụ khoa học ở trình độ cao hơn. Trong đó, những giảng viên giàu kinh nghiệm, có trình độ sẽ là hạt nhân của nhóm nghiên cứu.

Ba là, nâng cao chất lượng giảng viên được xác định là một nhiệm vụ quan trọng của Khoa trong tương lai. Đội ngũ giảng viên trong Khoa về cơ bản đã đáp ứng được yêu cầu về trình độ theo quy định của pháp luật. Tuy nhiên, trong thời gian tới, mỗi cán bộ giảng viên phải không ngừng tự đào tạo, đặc biệt về trình độ ngoại ngữ, tiến tới có thể sử dụng và giảng dạy được một số môn học của Khoa bằng tiếng Anh, qua đó góp phần tăng cường, mở rộng trao đổi, giao lưu học thuật với các cơ sở đào tạo luật trong khu vực và trên thế giới.

Trong bối cảnh hội nhập, giao lưu quốc tế ngày càng mở rộng như ngày nay, việc nắm vững quy định pháp luật quốc tế là một trong những đòi hỏi để mỗi cá nhân, tổ chức có thể hòa mình vào xu thế và dòng chảy của thời đại. Để thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ của mình, ngoài các giải pháp và định hướng của Lãnh đạo Ngành, Lãnh đạo Nhà trường thì tinh thần đoàn kết, thấu cảm, chia sẻ và trách nhiệm của mỗi giảng viên trong Khoa là yếu tố quyết định đến sự ổn định, phát triển của Khoa PLQT trong tương lai./.